

Investícia do Vašej budúcnosti

NÁRODNÝ PARK POLONINY

súčasť Medzinárodnej biosférickej rezervácie
Východné Karpaty a svetového prírodného dedičstva
Karpatské bukové pralesy

Turistov a návštevníkov prevedú územím náučné a turistické chodníky, ktoré vytvárajú takmer 200 km dlhú sieť. Náučné chodníky, náučné lokality či náučno-oddychové areály ponúkajú množstvo informácií hravou a nenásilnou formou. Od roku 2010 je táto severovýchodná časť Slovenska súčasťou Parku tmavej oblohy Poloniny. Zaujímavosťou najtmavšieho miesta na Slovensku je Astronomické observatórium na Kolonickom sedle s najväčším slovenským ďalekohľadom a planetáriom.

Lúka Medovej baby pod Riabou skalou

Rusínsko-slovenský slovník v dedinách Ulič, Nová Sedlica a Topoľa

Na území sa zachovalo veľa vzácných miest, ktoré pripomínajú udalosti I. a II. svetovej vojny.

Hodošik – najvyššie položený cintorín z I. svetovej vojny na Slovensku

Pýchou tohto územia je nielen zachovaná príroda, ale aj originálne historické a kultúrne pamiatky. Táto oblasť Slovenska je charakteristická drevenou zrubovou architektúrou a starými drevenými chrámami zdobenými bohatou interiérovou výzdobou – ikonami. Zrubové stavby stoja na kamenom základe. Stavané boli bez použitia jediného klinca. Na území národného parku sa zachovali 4 chrámy, v Uličskom Krivom, v Ruskom Potoku, v Topoli a v Jalovej.

Drevený chrám v Ruskom Potoku

Drevený chrám v Uličskom Krivom

V najstaršom z nich, v Topoli, je umiestnená expozícia venovaná A. Duchnovičovi – významnému rodákovi.

Drevený chrám v Topoli

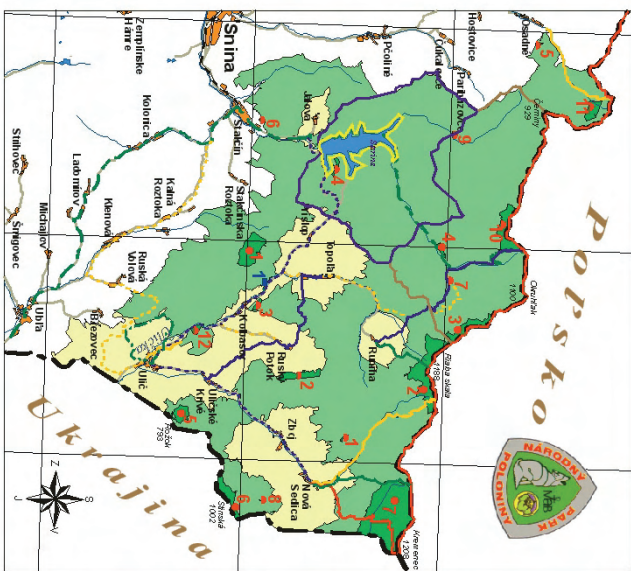
V Stuzickom pralese na turistickom chodníku

Interiér NPR Jarabá skala s mesačnicou

Prales v štádiu rozpadu v PR Udava

Mapa Národného parku Poloniny a jeho ochranného pásma

Mapa plošné ochrany národného parku Poloniny (v zložení ochrany súčasti ochrany):

- 1 - 7 - Na území národného parku Poloniny
- 8 - 12 - Na území ochranného pásma

Legenda:

- 1 - Uličský chrám
- 2 - Rusko-potocký chrám
- 3 - Topolský chrám
- 4 - Jalovský chrám
- 5 - Hodošík
- 6 - Hodošík
- 7 - Hodošík
- 8 - Hodošík
- 9 - Hodošík
- 10 - Hodošík
- 11 - Hodošík
- 12 - Hodošík

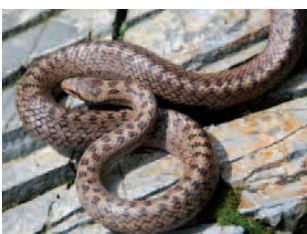
Zostavila: Mgr. Iveta Buraľová
Autori fotografií: Z. Argalášová, M. Buraľ, I. Buraľová, P. Gič, G. Holly, L. Pavlačík, Š. Pčola, M. Piroš
Autor mapy: Ing. Marián Gič
Vydala: © Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica v roku 2015
Náklad: 20 000 ks
Kontaktná adresa: Správa NP Poloniny, Mieru 193, 067 61 Stakčín
Publikácia bola vydaná v rámci projektu „Realizácia programu zachrany druhu zubor hrinatý (*Bison bonasus*)“, ktorý je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Životné prostredie.

Fúzač alpský (*Rosalia alpina*)

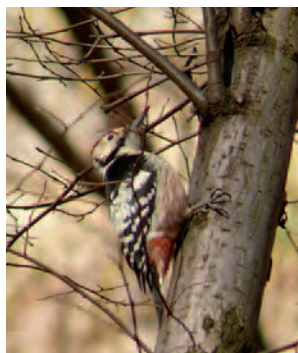
Skokan hnedý (*Rana temporaria*)

Užovka hladká (*Coronella austriaca*)

Sova dlhochvostá (*Strix uralensis*)

Ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*)

Medveď hnedý (*Ursus arctos*)

Vlk dravý (*Canis lupus*)

Vydra riečna (*Lutra lutra*)

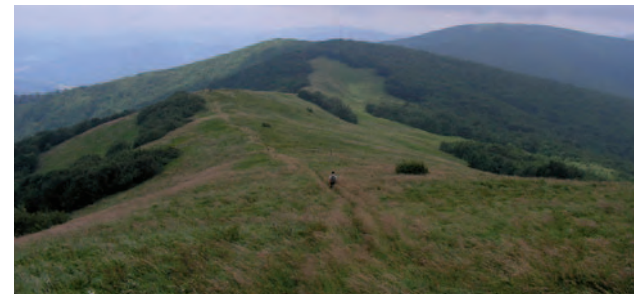

Zubor hrivnatý (*Bison bonasus*)

Z veľkých cicavcov tu žije raticová a liščí zver, pri vodných tokoch vydra riečna (*Lutra lutra*) a bobor vodný (*Castor fiber*). Nezastupiteľné miesto majú veľké šelmy. Stálym obyvateľom je vlk dravý (*Canis lupus*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), mačka divá (*Felis silvestris*). Svoje teritórium tu má aj medveď hnedý (*Ursus arctos*). Poloniny sú jediným miestom na Slovensku, kde od roku 2004 vo voľnej prírode žije zubor hrivnatý (*Bison bonasus*). Zo susedného Poľska sa sem občas zatúla aj los mokrďový (*Alces alces*).

Stádo zobra hrivnatého

Poloninské lúky na slovensko-poľských hraniciach

Svet rastlín je bohatý a zaujímavý. To, že Poloniny tvoria botanickú hranicu medzi horskými systémami Východných a Západných Karpát, sa prejavuje predovšetkým prítomnosťou niektorých východokarpatských endemitov vo flóre, ktoré majú na území národného parku západnú hranicu svojho rozšírenia, ako zvonček jedľový (*Campanula abietina*), pichliač Waldsteinov (*Cirsium waldsteinii*), klinček bradatý nakopený (*Dianthus barbatus* subsp. *compactus*), čermeľ Herbichov (*Melampyrum herbichii*), iskerník karpatský (*Ranunculus carpaticus*), silenka ovisnutá pochybná (*Silene nutans* subsp. *dubia*) či fialka dácka (*Viola dacica*). Ich najvyššia koncentrácia je na poloninách. Biologickú diverzitu územia a vysoký stupeň zachovanosti prírody dokumentuje výskyt 1 010 druhov vyšších rastlín, 342 druhov machorastov, 210 druhov lišajníkov a 1 207 druhov húb. Z tohto počtu je 64 druhov zaradených do Červenej knihy Slovenskej republiky, 89 druhov je chránených a 325 je kriticky ohrozených, ohrozených a vzácných.

Klinček bradatý nakopený (*Dianthus barbatus compactus*)

Iskerník karpatský (*Ranunculus carpaticus*)

NPR Rožok

NPR Havešová

Lesy národného parku zaberajú viac ako 27 000 ha, čo predstavuje vyše 90 % lesnatosť územia. Najrozšírenejšie sú bukové a jedľovo-bukové lesy. Tie najstaršie a najzachovanejšie vytvárajú staré lesné porasty, ktoré boli v roku 2007 zapísané do Zoznamu svetového prírodného dedičstva, v roku 2011 rozšírené o najcennejšie zvyšky prírodných lesov v Nemecku. Toto cezhraničné medzinárodné dedičstvo nazvané Karpatské bukové pralesy a staré lesy Nemecka v súčasnosti pozostáva z 15 samostatných lokalít (4 na Slovensku, 6 na Ukrajine, 5 v Nemecku). Tri slovenské územia sú súčasťou Národného parku Poloniny (Stužica, Rožok, Havešová), štvrté sa nachádza v Chránenej krajinskej oblasti Vihorlat (Vihorlat).

CHKO Vihorlat, pohľad zo Sninského kameňa

Tarnica – najvyšší vrch Bieščadského národného parku

MBR VK na poľsko-ukrajinskom pohraničí

V rámci programu Človek a biosféra bola v roku 1992 svetovou organizáciou UNESCO vyhlásená slovensko-poľská biosférická rezervácia nazvaná Východné Karpaty. V roku 1998 boli k rezervácii pričlenené prihraničné chránené územia na Ukrajine, čím vznikla prvá trilaterálna biosférická rezervácia na svete – MBR Východné Karpaty. Zahŕňa: Národný park Poloniny, Bieščadský park narodowy, Cisniansko-Wetlinský park krajobrazowy, Park krajobrazowy Doliny Sanu, Užanský národný prírodný park a Nadsjanský park krajobrazový.

Ruské sedlo na slovensko-poľských hraniciach v MBR VK

Pohľad z Kremnica na poľský Veľký Ravku

Národný park Poloniny v roku 1998 získal Diplom Rady Európy. Toto prestížne medzinárodné ocenenie udeľuje Výbor ministrov Rady Európy. Od roku 1965 ho získalo 73 chránených území v 28 krajinách Európy.

Poloniny – slovo ukrajinského pôvodu označuje lúky vo výške viac ako 1 000 m n. m. Tie najkrajšie sa nachádzajú v okolí Ďurkovca, Riabej skaly, Pľaše a Kamennej lúky.

Natura 2000 je sústava chránených území členských krajín Európskej únie. Jej hlavným cieľom je zachovať prírodné bohatstvo pre Európu ako celok. Sústavu Natura 2000 v Poloninách tvoria tieto územia: Chránené vtáčie územie Bukovské vrchy, Územie európskeho významu Bukovské vrchy, Územie európskeho významu Stinská, Územie európskeho významu Ulička, Územie európskeho významu Ublianka.

ÚEV Stinská

Vlhé lúky Pod Ruským – súčasť ÚEV Bukovské vrchy